

господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку» [1]. Тобто у вітчизняному законодавстві прирівняні терміни «підприємництво» та «комерційна діяльність», які, хоча тісно пов'язані, мають свої унікальні особливості. Підприємництво виходить за межі простої діяльності, воно є своєрідним способом управління, включаючи не лише комерційну сферу, а й інші аспекти господарювання. Отже, поняття підприємництва належить до ширшого спектру, ніж тільки комерційна діяльність, яка, в свою чергу, є лише одним з видів підприємницької діяльності.

Зазначимо, що комерційна діяльність має два рівні розуміння: вузький та широкий аспекти. В узагальненому розумінні, комерційна діяльність – це підприємницька ініціатива, пов'язана з обігом товарів та послуг з метою забезпечення потреб споживачів та отримання прибутку. У вузькому сенсі, це включає у себе торгівлю та реалізацію товарів, враховуючи попит та вигоду від операцій. У широкому розумінні, комерційна діяльність охоплює господарську та торговельну сфери, які спрямовані на виробництво та обіг різноманітної продукції для виробничих та споживчих цілей [2].

Отже, комерційна діяльність – це стратегічний процес, спрямований на ефективну організацію та керування процесами купівлі-продажу, що відбуваються у конкурентному середовищі. Головна мета такої діяльності полягає в задоволенні попиту споживачів та збільшенні капіталізації суб'єкта. В контексті підприємства комерційна функція відрізняється від торговельної наявністю істотних відмінностей, але водночас має спільні риси з товарно-грошовим обігом.

Література:

1. Господарський Кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №18, № 19-20, № 21-22. Ст.144.
2. Крисько Ж. Сутність та види комерційної діяльності підприємства. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2013. Вип. 18. С. 75-83.

ЕКОНОМІКА АЗЕРБАЙДЖАНУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Карімова Н.Е.

*Мінгечевірський державний університет,
дисертант Хазарського університету*

Гурбанова Г.Г.

*Мінгечевірський державний університет,
дисертант Азербайджанського університету мов*

Злочини, вчинені Вірменією проти азербайджанців, створили для Азербайджану серйозні проблеми, перш за все, на рівні гуманітарної катастрофи, що супроводжується великими людськими втратами і стражданнями. Внаслідок агресії загинуло близько 20 тис. азербайджанців, 100 тис. осіб отримали поранення, понад 50 тис. осіб стали інвалідами, близько 5

тис. осіб потрапили в полон і зникли безвісти. Більше 1 мільйона наших співвітчизників були вигнані з території Вірменії та окупованих земель, де століттями проживали азербайджанці, і були приречені жити як біженці та внутрішньо переміщені особи.

Все це яскраво демонструє масштаби збитків і загроз, завданих агресією Вірменії проти Азербайджану. За попередніми оцінками, в результаті окупації Азербайджан втратив 16 відсотків свого економічного потенціалу, а країні було завдано збитків на суму понад 60 мільярдів доларів США. Грошима оцінити вартість наших розкрадених і знищених історико-культурних ресурсів неможливо. Вірменія займається розкраданням культурних ресурсів Азербайджану, грубо порушуючи положення Гаазької конвенції «Про захист культурних ресурсів під час військових конфліктів» і Паризької конвенції «Про незаконний обіг культурних ресурсів».

2020 рік став для Азербайджану серйозним випробуванням. Падіння цін на нафту, обмеження, зумовлені пандемією COVID, 44-денна Карабахська війна породили реальні загрози економічному розвитку країни [1].

До квітня 2020 р. урядом республіки було розроблено програму з мінімізації збитків економіці від наслідків епідемії коронавірусу «Основні інструменти підтримки економічного зростання та розвитку підприємництва». Загальний обсяг державної підтримки становив 2,5 млрд. манатів (близько 1,5 дол.), що становить приблизно 3% ВВП країни. Це найвищий показник серед країн Південного Кавказу, що не дивно, враховуючи фінансові ресурси, які має Баку [2].

Уряд республіки дуже обережно використовував фінансові важелі під час пандемії, що дозволило уникнути нестійкості національної валюти. Курс манату в 2020 р. залишався стабільним, очікуваної багатьма експертами девальвації вдалося уникнути.

Під час війни держава витратила багато грошей зі свого бюджету на задоволення потреб цього періоду, таких як озброєння та техніка.

Війна спричинила й інші економічні витрати, включаючи втрату будівель та інфраструктури, скорочення працюючого населення, невизначеність, збільшення боргу та порушення нормальної економічної діяльності.

Ринок праці одним з перших відреагував на настання економічної кризи. Багато приватних компаній почали проводити скорочення співробітників. Найбільш важкі втрати зазнав малий та середній бізнес, де зайнята більшість населення країни, часто – неофіційно. Реальні прибутки населення скоротилися на 5%, а депозити громадян у банках знизилися на 10,7% [3].

За даними Агентства розвитку малого та середнього бізнесу (SBA), в ході 44-денної війни внаслідок вогню вірменських збройних сил у 9 містах та районах Азербайджану було пошкоджено понад 250 підприємств. Після війни 2020 року в Азербайджані з'явилися нові економічні райони – Східний Зангезурський та Карабахський.

Нині звільнені території нагадують великий будівельний майданчик. З одного боку, закладаються надійні основи реалізації нових інфраструктурних проектів, з другого – вводяться в експлуатацію сучасні проекти, розроблені з

урахуванням міжнародних стандартів. Слід наголосити, що економіка у зазначених регіонах розвиватиметься на основі державно-приватного партнерства.

Наявність лісів у Карабаху та будівельні потреби сприятимуть розвитку лісової та деревообробної промисловості, виробництву будматеріалів, що також може дати досить швидкий економічний ефект, оживити місцевий ринок праці, сприятиме реінтеграції місцевого населення у відтворювальний процес.

Нині у Карабаху функціонують кар'єри з видобутку будівельного каменю, і навіть близько 155 родовищ різних видів з корисними копалинами (зокрема п'ять родовищ золота, які у цей час активно розробляються).

Одним з основних напрямів соціально-економічного розвитку в Карабаху та Східному Зангезурі є туризм. Зрозуміло, повноцінне використання туристичних потенціалів у регіоні можливе лише після забезпечення наступних основних факторів: створення повних умов безпеки, повернення переважаючої частини населення та створення відповідних інфраструктур [4].

Щоб зрозуміти важливість економічних наслідків 44-денної війни, достатньо поглянути на економічні проблеми, викликані вірмено-азербайджанським конфліктом. Особливо нова економічна ситуація після 44-денної війни створила можливості для вирішення багатьох існуючих проблем регіонального співробітництва. Під час вірменської окупації економіці та економічним відносинам країн регіону було завдано значної шкоди. Оскільки кордони Азербайджану та Туреччини з Вірменією були закриті, Вірменія припинила економічні відносини з цими країнами.

Література:

1. 44 günlük Qarabağ müharibəsi: Mülhizə və nəticələr. Bakı – 2021. – 28 səh.
2. Ermənistanla döyüşlər Azərbaycan iqtisadiyyatına necə təsir edir? URL: <https://www.bbc.com/azeri/azerbaijan-54532021>
3. Müharibə ölkə iqtisadiyyatına necə təsir edib? İzah edirik! URL: <https://mikroskopmedia.com/2020/12/11/muharibe-olke-iqtisadiyyatına-necə-təsir-edib-izah-edirik/>
4. Алієв Т.Н. Відновлення економіки Карабаху і Зангезура на основі концепцій сталого та інклюзивного розвитку. The scientific heritage. 2022. No 82. С.19-33 [file:///C:/Users/Nargiz%20Karimova/Downloads/vosstanovlenie-ekonomiki-karabaha-i-vostochnogo-zangezura-na-osnove-kotseptsiy-ustoychivogo-i-inklyuzivnogo-razvitiya%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Nargiz%20Karimova/Downloads/vosstanovlenie-ekonomiki-karabaha-i-vostochnogo-zangezura-na-osnove-kotseptsiy-ustoychivogo-i-inklyuzivnogo-razvitiya%20(1).pdf)